

Bornholms Amts Indstilling til Indenrigsministeriet

af 23de Maj 1916,

vedrørende

Købstædernes og Landets Bidrag til den fælles Amtsrepartitionsfond.

Som det fremgaar af vedlagte Udskrift af Bornholms Amsraads Forhandlingsprotokol, har Amsraadet i ekstraordinært Møde den 27de f. M. — enstemmigt — vedtaget følgende:

„Principalt: At den af Udvalget med alle Byernes Repræsentanter enstemmigt opnaaede Overenskomst vedrørende Fordelingen af Udgifterne til Amtsrepartitionsfonden, hvilken Overenskomst senere er tiltraadt af Hasle, Allinge-Sandvig, Svaneke og Aakirkeby Byraad samt i det væsentlige af Rønne Byraad (altsaa i Hovedsagen Fordeling efter Folketal dog med de senere vedtagne Indrømmelser til enkelte Byer) fæstnes paa fornøden Maade enten af Administrationen eller af Lovgivningsmagten, dog at den vil være at optage til Revision efter 10 Aars Forløb.

Subsidiært: Ophævelse af det nuværende økonomiske Fællesskab mellem By og Land, saafremt den nuværende af alle som uretfærdig anerkendte Skattefordeling ikke ændres, ihvorvel man erkender Betydningen for Bornholm af, at den amtskommunale Enhed for Øen bevares.“ (Bilag 1).

Ved at fremsende nævnte Indstilling til det høje Ministeriums gunstige Afgørelse skal Amtet tjenstlig tillade sig at ledsage Indstillingen med følgende Bemærkninger:

Som det vil være det høje Ministerium bekendt, har der i Medfør af kgl. Reskripter af 26de Maj og 10de November 1741 siden nævnte Aar paa Bornholm bestaaet en for Købstæderne og Landet fælles Amtsrepartitionsfond, hvoraf udredes Udgifterne til Justits- og Politivæsenet, Medicinalvæsenet og Vejevæsenet.

Som nærmere fremstillet i vedlagte (Bilag 2) af fhv. Amtmand, Kammerherre Groothof i 1897 forfattede „Kortfattet historisk Fremstilling af Forholdet vedrørende den for Bornholms Købstæder og Landdistrikter fælles Repartitionsfond“ bidrog til denne fælles Fond Købstæderne med $\frac{1}{4}$ og Landet (hvortil Allinge-Sandvig dengang henregnedes) med $\frac{3}{4}$.

Da imidlertid Vejevæsenets Omordning ved Forordning af 29/9 1841 medførte, at Vejarbejdet skulde udføres efter Licitation — altsaa efter Betaling — i Stedet for som hidtil at ydes in natura, og Udgifterne til Vejevæsenet som Følge heraf blev en af de største Udgiftsposter, blev Købstæderne misfornøjede og ønskede at udtræde af Fællesskabet.

Efter mange Forhandlinger erklærede Købstæderne sig dog enige i at forblive under Fællesskabet bl. a. paa Betingelse af, at Udgifterne til Vejevæsenet fordeltes efter Hartkorn (Byernes Hartkorn udgjorde kun $\frac{1}{18}$ af hele Øens), medens til Genæld Købstædernes Bidrag til den fælles Fond forhøjedes fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{3}$.

Sagen forelagdes Indenrigsministeriet, og, da Ministeriet, jfr. Motiverne til Loven af 21/1 1857, ansaa det for rettest, at det hidtil værende Fællesskab mellem Land og Byer vedblev at bestaa, samt forment, at, naar Købstædernes Udgifter til Vejevæsenet nedsattes, burde Forholdet mellem Folkemængden i Købstæderne og paa Landet lægges til Grund for Fastsættelsen af Størrelsen af Bidraget til de øvrige Fællesudgifter, meddeltes der under 30te Juni 1850 — uanset en fra Allinge-Sandvig fremkommen Protest — allerhøjeste Sanktion paa en midlertidig Ordning for Aarene